



C/Carreters, núm 10
17150
Sant GREGORI
972 428 724
info@jduch.cat

Material pedagògic

Música per camaleons (de l'Àfrica al rock)

HISTÒRIA DEL ROCK 1



Fitxa artística

Intèrprets

Tòfol Martínez trio

Presentació

Hi ha històries interminables on tot acaba coincidint i enriquint-se: Ningú hauria mai imaginat que uns individus socialment marginats de finals del segle XIX aconseguirien marcar el rumb de la música que

ara ens emociona i ens educa. Era també difícil suposar que l'instint musical dels esclaus dels camps de cotó tingués una sensibilitat que, camaleònicament incidiria amb algú que il·lusiona tant encara com els Beatles.

Objectius

- Analitzar el paper de la música que es desenvolupa al sud dels Estats Units a finals del s. XIX i principis del s. XX com a precursora de la música moderna.
- Conèixer els orígens, el desenvolupament i la importància del Jazz, el blues i altres estils que en deriven dins la música del segle XX.
- Conèixer la importància de la música africana en el naixement d'aquesta música i de la música moderna
- Analitzar la importància del mestissatge cultural que les fa néixer.
- Fer una aproximació a les principals característiques de la música moderna: ritme, estructura, ús dels instruments , la improvisació, etc.
- Analitzar la importància del contingut literari de les cançons en cada moviment.
- Conèixer, escoltar i analitzar la importància de la veu en la producció d'aquest tipus de música
- Conèixer les circumstàncies històriques i socials en que es desenvolupa el naixement d'aquesta música



Descripció de l'audició

L'audició és un concert en el que s'alternen les diferents cançons interpretades en directe per un grup de quatre músics (veu i guitarra, teclats, bateria i baix) i presentacions en vídeo de la època i/o les circumstàncies històriques, socials o culturals de cada una d'elles, dels seus autors i de l'estil en que s'inscriuen.

Al mateix temps, durant la interpretació de cada cançó apareix a la pantalla informació sobre els autors, les lletres i els estils.

L'audició comença amb la intervenció del cantant o d'un presentador que situa els alumnes en dos aspectes:

- Presentació del que veuran i escoltaran i del format que té l'audició (concert sense intervencions de presentador i els conceptes expressats en imatges o en petits textos a la pantalla)
- Presentació de la música que escoltaran i justificació del títol de l'audició música per a Camaleons en el sentit de que cada cultura té la seva pròpia música desconeguda per les demés cultures.
- Es presenta la història que veuran com el procés que fa que la música deixi de ser per a camaleons i es converteixi en un llenguatge universal.

A continuació us exposem el contingut dels texts que apareixen a la pantalla durant la interpretació de cada una de les cançons:

0. Introducció

- Aquesta és la història de com la música deixa de ser de un sol color, els agafa tots, els barreja i els converteix en un llenguatge universal.

1. Blues antic. Sweet home Chicago. Robert Leroi Johnson. ...

Mentre sona la cançó es veuen les següents imatges que introdueixen els alumnes en els següents temes:

- Imatges del món rural de l'entorn del riu Mississipi (origen geogràfic i social del blues).
- Vida i imatges de R.L. Johnson
- Definició dels termes "bluesman" i "griot"
- Els griots toquen la Kora (imatge d'aquest instrument) i els bluesman la guitarra
- Que les cançons utilitzen el crit i el lament com a recurs expressiu
- Que les cançons parlen de fets quotidians, sovint tristos.

2. Nova Orleans Oh When the Saint go Marching in

Durant la interpretació d'aquesta música les imatges que es projecten introdueixen els següents conceptes:

- Imatges del port i del Carnaval
- Menció al naixement del Jazz

3. El Rithm & blues. Presentació en vídeo:

- Es situa l'acció l'any 1917 en una granja del sud on neix John Lee Hooker. S'escolta un fragment d'un cant espiritual negre.
- Es fa menció de com tots els nens del Mississipi aprenen a cantar espirituals negres a les esglésies i com juguen i fan música amb qualsevol objecte.
- Quan té 14 anys es trasllada a Detroit buscant feina a la indústria i es converteix en un bluesman professional

Hoochie Cochie man. J.Lee Hooker

4. El Soul. Presentació en vídeo:

- Es situa l'acció a una església de Geòrgia (1939) mentre es visiona la interpretació d'un vell gospel.
- Es defineix el gospel i es fa menció del paper d'escola que té per a molts músics.
- S'informa que en aquest ambient es va fer músic el jove Ray Charles

Cançó de Ray Charles

- Es defineix el soul com una mescla de gospel i blues

5. L'època del Soul. Presentació en vídeo:

- Es Situa l'acció els anys 1940 – 50 en qualsevol ciutat amb població afroamericana. Imatges d'una marxa del ku-klux-klan.
- S'informa de com la població afroamericana vivia en barris separats i de com aquests fan i escolten la seva pròpia música.
- Es fa menció de la importància de la indústria del disc dirigida a aquesta comunitat

I Feel Good. James Brown

6. EL Boogui woogui Presentació en vídeo:

Caldonia

7. El segell Motown. Presentació en vídeo

- Es situa l'acció al 1960 a Detroit on es crea aquest segell. S'escolta música de grups propis.
- Es menciona el naixement de les llistes d'èxits

- Es visionen petits fragments de The temptations i The supremes

Steve Wonder. Superstition

8. El llançament del Rock & Roll. Presentació en vídeo

- Es situa l'acció al 1956. La indústria del disc llença una nou producte: el rock.
- Es visionen petits fragments de Fats Domino, Chuck Berry i Byll Haley....

Exemples de cançons de la primera època del rock: Be bop a lula (Jane Vincent) i Tutti frutti (Little Richard)

9. Elvis Presley. Presentació en vídeo

- Es presenta com un cantant de raça blanca que canta i es mou com els negres.
- Es fa menció de que amb ell rock es va convertir en un fenomen de masses.

Blues suede shoes. Elvis Presley.

- Es fa menció al fet de que el seu estil és una barreja de balades country i rythm&blues.
- Es remarca el fet de que la seva música va contribuir a eliminar barreres entre blancs i negres.

10. Els beatles

- Es visiona la següent frase de Josep Maria Francino: *Amb els Beatles vaig aprendre a compartir sensacions amb gent de tot el món i això és el que vull seguir fent sempre.*

Hard day's night. The Beatles

- Es visionen imatges sobre la popularitat del grup (fans)
- Es fa notar que amb els Beatles el rock va deixar de ser música per a camaleons i es va convertir en un llenguatge universal per a moltes generacions.

Aprofitament didàctic

Ens trobem davant d'una audició summament rica per a fer aplicacions pedagògiques, a partir no només de l'àrea de música, sinó de moltes altres. El naixement de la música moderna ha suposat un

fenomen històric i social que dóna peu a fer una anàlisi de la societat dels segles XIX i XX. Temes com l'esclavitud, el racisme, la religió, etc. poden ser tractats a partir de les manifestacions musicals i la seva història.

Al mateix temps creiem important que un cop el professor conegui el contingut de l'audició, pugui introduir els alumnes, almenys en els conceptes més importants que sortiran i en alguns dels més "xocants" (per exemple el ku-klux-klan.

Pel que fa a l'àrea de música l'esquema de l'audició és el següent:

1 Àfrica

- Els griots
- La kora

2 El blues

- L'origen
- Les lletres
- L'aspecte rítmic
- La manera de cantar i de utilitzar la veu

3 La música de piano a New Orleans

- El Ragtime i Scott Joplin.
- El Jazz.
- El Boogie-Woogie.
- Aspecte rítmic d'aquest últim.

4 El Rithm&blues

- Els espirituals negres.
- La guitarra elèctrica.
- L'aspecte rítmic.
- Semblances i diferències amb el blues.

5 El Gospel

- Definició

6 El Soul

- Com a mescla de gospel i Rithm & blues
- Els grans artistes de l'època del soul

7 El Rock

- A partir del Rithm & blues un ritme més dels llançats per la indústria del disc afroamericana
- Els pioners del rock

8 El Rock es fa universal

- La mescla de country i Rythm & blues trenca la barrera racial
- La figura d'Elvis Presley
- La seva manera de cantar semblances i diferències amb el Rihm & blues

9 Els Beatles

- El rock es converteix definitivament amb un llenguatge universal

Es pot organitzar un treball de busqueda d'informació a internet sobre els següents conceptes o personatges, entre d'altres:

- Els griots
- La kora
- Els bluesman
- Robert Leroi Jhonson
- El Ragtime i Scott Joplin.
- El Jazz.
- El Boogie-Woogie
- Els instruments elèctrics
- Els grans artistes del Soul.
- Fats Domino, Chuck Berry i Byll Haley....
- Elvis Presley
- The Rollings Stones
- The Beatles
- Les balades

Pel que fa a continguts transversals podríem citar:

- Els griots. El seu paper en la societats africanes.
- L'entorn del Mississipi
- La esclavitud
- Les condicions de vida dels afroamericans
- El règim de segregació racial
- El Racisme. El Ku-kux-klan..
- La moda
- La guerra del Vietnam
- Els fenòmens de masses
- La situació a l'Estat Espanyol durant els anys del naixement del rock

Es poden plantejar treballs de tots aquests conceptes a partir d'informació trobada a internet.

Les cançons.

Es pot plantejar un exercici de traducció d'algunes de les cançons, per exemple:

(Vincent - Davis)

GENE VINCENT & HIS BLUE CAPS (Capitol CL 15264, 1962)

*Well, be-bop-a-lula she's my baby
Be-bop-a-lula I don't mean maybe
Be-bop-a-lula she's my baby
Be-bop-a-lula I don't mean maybe
Be-bop-a-lula she's my baby doll
My baby doll, my baby doll*

*Well, she's the girl in the red blue jeans
She's the queen of all the teens
She's the one woman that I know
She's the one that loves me so*

*Say be-bop-a-lula she's my baby
Be-bop-a-lula I don't mean maybe
Be-bop-a-lula she's my baby
Be-bop-a-lula I don't mean maybe
Be-bop-a-lula she's my baby doll
My baby doll, my baby doll
(Let's twist a while!)*

*Well, she's the woman that's a-got that beat
She's the woman with the flyin' feet
She's the one that walks around the store
She's the one that yells more more more*

*Say, be-bop-a-lula she's my baby
Be-bop-a-lula I don't mean maybe
Be-bop-a-lula she's my baby
Be-bop-a-lula I don't mean maybe
Be-bop-a-lula she's my baby doll
My baby doll, my baby doll
(Twist again now!)*

*Well, be-bop-a-lula she's a little twister
Be-bop-a-lula she's a little twister
If you look, well, you'll see mister
Be-bop-a-lula she's a little twister
Be-bop-a-lula she's my baby doll
My baby doll, my baby doll*

I feel good,

*Whoa-oa-oa! I feel good, I knew that I would, now
I feel good, I knew that I would, now
So good, so good, I got you*

*Whoa! I feel nice, like sugar and spice
I feel nice, like sugar and spice
So nice, so nice, I got you*

{ sax, two licks to bridge }

*When I hold you in my arms
I know that I can't do no wrong
and when I hold you in my arms
My love won't do you no harm*

*and I feel nice, like sugar and spice
I feel nice, like sugar and spice
So nice, so nice, I got you*

{ sax, two licks to bridge }

*When I hold you in my arms
I know that I can't do no wrong
and when I hold you in my arms
My love can't do me no harm*

*and I feel nice, like sugar and spice
I feel nice, like sugar and spice
So nice, so nice, I got you*

*Whoa! I feel good, I knew that I would, now
I feel good, I knew that I would
So good, so good, I got you
So good, so good, I got you
So good, so good, I got you
HEY!!*

“Sweet Home Chicago”composada per Robert Johnson està considerada un clàssic del blues que toquen quasi totes les bandes dedicades a aquest gènere.

*Come on, baby don't you want to go
Come on, baby don't you want to go
To the same old place, sweet home Chicago*

*Now, one and one is two, two and two is four
I'm heavy loaded baby, I'm booked, I gotta go
Cryin' baby, honey, don't you want to go
Back to the same old place, my sweet home Chicago*

*Come on, baby don't you want to go
Com on, baby don't you want to go
To the same old place, sweet home Chicago*

*Now two and two is four, six and two is eight
Come on baby, don't you make me late
I'm cryin' hey, baby, don't you want to go
To the same old place, sweet home Chicago*

*Come on, baby don't you want to go
Com on, baby don't you want to go
To the same old place, sweet home Chicago*

*Two and two is four, four and two is six,
keep stayin out late at night you gonna get your business fixed.*

*Six and two is eight, eight and two is ten
She double crossed you one time
and she gonna do it again.*

*I'm goin to Chicago, two thousand miles away,
Boy won't you tell me that you'll be my friend someday.*

Seguidament us proposem unes fitxes de treball. S'hi treballa tant l'aspecte social del jazz com l'apartat musical. Poden realitzar-se per parelles, utilitzant tot el material que es tingui a l'abast o com a test avaluatiu.

FITXA DE TREBALL

Història del rock 1. Música per Camaleons

Com has après en aquesta audició, la història de la música moderna amb l'arribada al segle XIX de carregaments de presoners de color al continent americà, que eren venuts com a esclaus. Per a aquests esclaus la música i concretament el *blues* va significar la seva forma d'expressar els seus sentiments. Però amb el temps, aquesta tipus de música va anar evolucionant fins a convertir-se ja en un gènere importantíssim i patrimoni de tota la societat i no només de la de color. Sabries fer una redacció explicant tot aquest procés. Busca també en un atlas un mapa dels Estats Units d'Amèrica, copia'l i intenta marcar quina va ser la ruta que va seguir el *blues* en la seva expansió.

FITXA DE TREBALL

Història del rock 1. Música per Camaleons

1. Relaciona cada expressió amb el seu significat.

GOSPEL SONG		Cançó de caràcter trist i melangiós, amb què els esclaus s'ajudaven en el seu dur treball a les plantacions de cotó.
WORK SONG		Cant religiós dels americans de color.
BLUES		Cançó de clima lent i amb una certa dosi d'ironia amb què l'esclau expressava la tristesa de la seva situació

2. Encercla aquells llocs que cregueu que han estat importants per al desenvolupament i expansió de la música moderna

BOSTON			NEW YORK
	CHICAGO		
		NEW JERSEY	
NOVA ORLEANS			
	HOLLYWOOD		WASHINGTON

3. Busca informació sobre tres estils esmentats a l'audició. Anomena'ls i explica'n breument les seves característiques.

ESTILS	CARACTERÍSTIQUES